

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת במדבר

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. קרא את הפסוקים וענה על השאלות. (12 נק')

נקרא בכתוב

(א) וַיִּדְבֹר ה' אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי בְּאֶהָל מוֹעֵד בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: (ב) שְׂאוּ אֶת־רֹאשׁ כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל־זָכָר לְגִלְגֻלְתָּם: (ג) מִכֹּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעַלָּה כָּל־יָצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצַבָּאתָם אֵתָּה וְאַהֲרֹן: (במדבר פרק א', פסוקים א'-ג')

(א) מתי דיבר ה' אל משה? באחד לחודש השני, בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים(ב) היכן היה משה כשה' דיבר אליו? במדבר סיני, באוהל מועד(ג) את מי ציווה ה' לספור? כל זכר מבן עשרים שנה ומעלה, כל יוצא צבא**מחוון:** 4 נק' לכל סעיף. בסעיף א: 2 נק' על החודש והיום, 2 נק' על השנה.

2. השלם את הטבלה: סדר חניית המחנות סביב אוהל מועד. (12 נק')

הרוח (הצד)	השבט שבראש המחנה	השבטים שחונים עמו
מזרח – קִדְמָה	<u>יהודה</u>	<u>יששכר וזבולן</u>
דרום – תִּימָנָה	<u>ראובן</u>	<u>שמעון וגד</u>
מערב – יָמָה	<u>אפרים</u>	<u>מנשה ובנימין</u>
צפון – צַפְנָה	<u>דן</u>	<u>אשר ונפתלי</u>

מחוון: 1.5 נק' לכל תא נכון (8 תאים). מקור: במדבר ב, ג-לא.

3. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
הלויים נמנו מבן עשרים שנה ומעלה.	<u>לא נכון</u>	<u>הלויים נמנו מבן חודש ומעלה (ג, טו)</u>
מחנה דן נסע ראשון.	<u>לא נכון</u>	<u>מחנה יהודה נסע ראשון; מחנה דן נסע אחרון (ב, ט; לא)</u>
אוהל מועד נסע בתוך המחנות.	<u>נכון</u>	<u>—</u>
אלעזר ואיתמר כיהנו על פני אהרן אביהם.	<u>נכון</u>	<u>—</u>

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

4. משפחות הלויים. (12 נק')

א) מתח קו בין משפחת הלויים לבין מה שנשאה במסע:

מה נשאה?	משפחה
● קרשי המשכן, בריחיו, עמודיו ואדניו	● בני קהת
● הארון, השולחן, המנורה, המזבחות וכלי הקודש	● בני גרשון
● יריעות המשכן, אוהל מועד ומסך הפתח	● בני מררי

תשובה: בני קהת – הארון, השולחן, המנורה, המזבחות וכלי הקודש (ג, לא; ד, טו). בני גרשון – יריעות המשכן, אוהל מועד ומסך הפתח (ד, כה). בני מררי – קרשי המשכן, בריחיו, עמודיו ואדניו (ד, לא).

ב) באיזה צד של המשכן חנתה כל משפחה? בני קהת: בדרום – תימנה. בני גרשון: במערב – ימה, אחרי המשכן. בני מררי: בצפון – צפנה.

מחוון: סעיף א: 2 נק' לכל קו נכון (6). סעיף ב: 2 נק' לכל משפחה (6). מקור: ג, כג; כט; לה.

5. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

 נקרא בכתוב

(יב) וַאֲנִי הִנֵּה לְקַחְתִּי אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־בָּכּוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם: (יג) כִּי לִי כָל־בָּכּוֹר בְּיוֹם הַפֶּתִי כָל־בָּכּוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הַקּוֹדֶשֶׁתִּי לִי כָל־בָּכּוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי ה':
(במדבר פרק ג', פסוקים י"ב-י"ג)

א) העתק מפסוק יב את המילים המלמדות שהלויים נלקחו במקום הבכורות.

תשובה: "תחת כל־בָּכּוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל"

(ב) מתי הקדיש ה' לו את כל הבכורות? העתק מפסוק יג.

תשובה: "ביום הכֹּהֵנִי כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת - 7; העתקה חלקית שמראה הבנה - 4.

6. רש"י מפרש. קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

וַיִּדְבֹּר - בַּמִּדְבָּר סִינִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ. מִתּוֹךְ חִבְתָּן לַפָּנִי, מוֹנֶה אוֹתָם כָּל שָׁעָה. כְּשִׁיצְאוּ מִמִּצְרַיִם, מִנָּאן (שמות יב, לז); וְכִשְׁנַפְלוּ בְּעֶגְלָה, מִנָּאן, לִידַע מִנֶּהן הַנּוֹתָרִים (שמות לב, לה); כְּשֶׁבָּא לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם, מִנָּאן.

(א) מה קשה לרש"י? ה' כבר ספר את בני ישראל קודם לכן - למה הוא סופר אותם שוב?

(ב) לפי רש"י, מדוע ה' מונה את בני ישראל כל שעה? מתוך חיבתם לפניו - כי הם חביבים לו.

(ג) כתוב את שלוש הפעמים שבהן מנה ה' את ישראל, לפי רש"י: ראשונה: כשיצאו ממצרים שנייה:

כשנפלו בעגל שלישית: כשבא להשרות שכינתו עליהם

מחוון: סעיף א - 4 נק'; סעיף ב - 4 נק'; סעיף ג - 2 נק' לכל פעם (6).

7. פדיון הבכורות. בבני ישראל היו 22,273 בכורות, והלויים היו 22,000 (ג, לט; מג). (12 נק')

(א) כמה בכורות היו יותר מהלויים? 273

(ב) כמה שקלים נתן כל בכור עודף לפדיונו? חמישה שקלים

(ג) כמה כסף נאסף בסך הכול? כתוב את דרך החישוב. $1,365 = 5 \times 273$ שקלים

(ד) למי נתן משה את כסף הפדיון? לאהרן ולבניו

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. בסעיף ג: 2 נק' על דרך החישוב ו-1 נק' על התוצאה. התוצאה מופיעה בפסוק: "חֲמִשָּׁה וְשָׁשִׁים וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת וָאֶלֶף" (ג, נ).

8. שאלת חשיבה: "אִישׁ עַל־דָּגְלוֹ בְּאֶתֶר לְבֵית אָבִתָּם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ב, ב). (12 נק')

(א) לכל שבט היה מקום קבוע ודגל משלו. מה היתרון בכך? כתוב שני יתרונות.

תשובה: למשל: כל אחד יודע את מקומו ואין מריבות; המחנה מסודר ואפשר לנסוע ולחנות במהירות; כל שבט מרגיש שייך וחשוב.

(ב) מה אפשר ללמוד מכך לחיים שלנו - בכיתה, בבית או בבית הכנסת?

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: כשכל אחד יודע את מקומו ואת תפקידו ומכבד את מקום חברו - יש סדר ושלווה.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון - 3 נק', נימוק או דוגמה - 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת נשא

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. עבודת הלויים במשכן. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) מה נשאו בני גרשון?

● את יריעות המשכן ואת אוהל מועד

○ את הארון ואת המנורה

○ את קרשי המשכן

(ב) מה נשאו בני מררי?

○ את השולחן והמזבחות

● את קרשי המשכן, בריחיו, עמודיו ואדניו

○ את מסך פתח החצר

(ג) בהשגחת מי עבדו בני גרשון ובני מררי?

○ אלעזר בן אהרן

● איתמר בן אהרן

○ נחשון בן עמינדב

(ד) באיזה גיל עבדו הלויים בעבודת המשא?

○ מבן עשרים ומעלה

● מבן שלושים ועד בן חמישים

○ מבן חודש ומעלה

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: ד, כה; לא; כח; לג; ג.

2. קדושת המחנה: קרא את הפסוקים והשלם את הטבלה. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ב) צו את־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלְחוּ מִן־הַמִּחֲנֶה כָּל־צָרוּעַ וְכָל־זָב וְכָל טָמֵא לְנֶפֶשׁ: (ג) מִזְכָּר עַד־נִקְבָּה תִּשְׁלְחוּ אֶל־מִחוּץ לַמִּחֲנֶה תִּשְׁלְחוּם וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת־מִחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם:

(במדבר פרק ה', פסוקים ב'-ג')

השאלה	התשובה לפי הפסוקים
מי נשלחו מן המחנה?	<u>כל צרוע, כל זב וכל טמא לנפש</u>
לאן שולחו?	<u>אל מחוץ למחנה</u>
מדוע?	<u>כדי שלא יטמאו את המחנה שה' שוכן בתוכו</u>

מחוון: 4 נק' לכל שורה.

3. מי שגזל ונשבע לשקר וחוזר בתשובה. קרא את הפסוקים וענה. **(10 נק')**

בפרק ה, פסוק ז כתוב: **"וְהִתְוַדּוּ אֶת־חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִישְׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לְאִשָּׁר אָשָׁם לוֹ"**

(א) כתוב לפי הסדר שבפסוק ז את שלושת הדברים שעליו לעשות: ראשון: להתוודות על החטא - "וְהִתְוַדּוּ" שני: להשיב את מה שגזל - "וְהָשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ" שלישי: להוסיף חומש - "וַחֲמִישְׁתּוֹ יֹסֵף עָלָיו"

(ב) למי הוא נותן את הכסף? לאשר אשם לו - למי שגזל ממנו

מחוון: סעיף א: 2 נק' לכל דבר (6). סעיף ב: 4 נק'.

4. הנזיר. השלם את הטבלה, וכתוב גם את מראה המקום (פרק ופסוק). **(16 נק')**

(א) השלם את הטבלה:

האיסור	מה בדיוק אסור?	מראה מקום
מן הגפן	<u>יין ושכר, חומץ, ענבים לחים ויבשים, ואפילו חרצנים וזג</u>	<u>ו, ג-ד</u>
שער הראש	<u>תער לא יעבור על ראשו - אסור לגלח</u>	<u>ו, ה</u>
טומאת מת	<u>אסור לו להיטמא למת, אפילו לאביו, לאמו, לאחיו ולאחותו</u>	<u>ו, ו-ז</u>

(ב) השלם לפי רש"י, ובחר מן המילים: יִפְרִישׁ / יִפְלִיא / יִפְחַד. "כִּי יִפְלֵא" - יִפְרִישׁ.

מחוון: בטבלה: 2 נק' לכל תא בעמודת "מה אסור" ו-2 נק' לכל מראה מקום (12). השלמת רש"י: 4 נק'.

5. ברכת כהנים: **"יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ: יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחְנֶנֶּךָ: יִשְׂאֵה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם"** (ו, כד-כו). קרא את דברי רש"י וענה. **(16 נק')**

רש"י מפרש

יְבָרְכֶךָ - שְׂיִתְבָּרְכוּ נְכֻסֶיךָ

וַיִּשְׁמְרֶךָ - שְׁלֵא יָבוֹאוּ עָלֶיךָ שׁוֹדְדִים לְטַל מְמוֹנְךָ...

(א) מה קשה לרש"י במילה "יְבָרְכֶךָ"? לא כתוב במה ה' יברך אותנו. ומה מוסיף רש"י? שה' יברך את הנכסים - הממון

(ב) לפי רש"י, למה צריך גם "וַיִּשְׁמְרֶךָ" אחרי "יְבָרְכֶךָ"? כדי ששודדים לא יבואו וייקחו את הממון - ה' נותן, וה' גם שומר

(ג) השלם את פירוש רש"י: "וַיַּחְנֶנֶּךָ" - יתן לך חן. "יִשְׂאֵה' פָּנָיו אֵלֶיךָ" - יכבש כעסו.

מחוון: סעיף א - 6 נק' (3+3); סעיף ב - 6 נק'; סעיף ג - 2 נק' לכל פירוש (4).

6. העגלות של הנשיאים. קרא את הפסוקים וענה. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ז) את שתי העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבדתם: (ח) ואת ארבע העגלות ואת שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם ביד איתמר בן-אהרן הכהן: (ט) ולבני קהת לא נתן כי-עבדת הקדש עליהם בכתף ושאו: (במדבר פרק ז', פסוקים ז'-ט')

(א) השלם את הטבלה לפי פסוקים ז-ח:

משפחה	כמה עגלות?	כמה בקר?
בני גרשון	<u>2</u>	<u>4</u>
בני מררי	<u>4</u>	<u>8</u>

(ב) מדוע בני קהת לא קיבלו עגלות?

○ כי לא היו מספיק עגלות

● כי את כלי הקודש נשאו בכתף

○ כי הם היו מעטים

(ג) מדוע לדעתך קיבלו בני מררי פי שניים עגלות מבני גרשון? היעזר במילים "כפי עבדתם".

תשובה: משא בני מררי - קרשים, בריחים, עמודים ואדנים - כבד יותר מהיריעות שנשאו בני גרשון, ולכן קיבלו "כפי עבודתם" יותר עגלות ובקר.

מחוון: טבלה - 1.5 נק' לכל תא (6); סעיף ב - 3 נק'; סעיף ג - 3 נק'.

7. קרבן כל נשיא בחנוכת המזבח. השלם (פרק ז, פסוקים יג-יד). (10 נק')

(א) קערת כסף אחת - משקלה 130 שקל. מזרק אחד כסף - 70 שקל.(ב) כף אחת - עשרה זהב, מלאה קטורת.(ג) כמה ימים נמשכה חנוכת המזבח? 12 ימים - נשיא אחד בכל יום

מחוון: 2 נק' לכל השלמה (10).

8. שאלת חשיבה: כל שנים עשר הנשיאים הביאו קרבן זהה בדיוק, ובכל זאת התורה כותבת את קרבן כל נשיא בנפרד. (12 נק')

(א) מדוע לדעתך כתבה התורה את קרבן כל נשיא בנפרד?

תשובה: למשל: כל נשיא חשוב בפני עצמו, וה' מכבד את קרבן כל אחד; כל נשיא הביא בשמחה ומכל הלב, ולכן קרבנו חשוב גם אם הוא דומה לקרבן חברו.

(ב) מה אפשר ללמוד מכך לחיים שלנו?

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: אין צורך לקנא בחבר - לכל אחד יש מקום משלו; גם מעשה טוב שאחרים כבר עשו חשוב כשאני עושה אותו.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון - 3, נימוק - 3.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן מסכם – פרקים א-ז

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (10 נק')

- (א) באיזה מדבר נעשה המפקד? ● מדבר סיני ○ מדבר פארן ○ מדבר צין
- (ב) איזה שבט היה הגדול ביותר במפקד? ○ שבט דן ● שבט יהודה ○ שבט שמעון
- (ג) כמה מחנות (דגלים) חנו סביב המשכן? ○ שלושה ● ארבעה ○ שנים עשר
- (ד) את מי ציווה ה' לברך את בני ישראל? ● את אהרן ובניו ○ את הנשיאים ○ את הלויים
- (ה) כמה ימים הקריבו הנשיאים את קרבנם? ○ שבעה ימים ● שנים עשר יום ○ ארבעים יום

מחוון: 2 נק' לכל סעיף. מקור: א, א; כז; ב; ו, כג; ז, יא.

2. מי עשה? מתח קו בין הדמות לבין מה שעשתה. (12 נק')

מה עשתה?	הדמות
● היה ממונה על שמן המאור והקטורת	● נחשון בן עמינדב
● הקריבו אש זרה לפני ה'	● אלעזר בן אהרן
● הקריב ראשון בחנוכת המזבח	● נדב ואביהוא
● שמע את הקול מבין שני הכרובים	● איתמר בן אהרן
● לא יעבור תער על ראשו	● משה
● בני גרשון ובני מררי עבדו בהשגחתו	● הנזיר

תשובה: נחשון – הקריב ראשון (ז, יב); אלעזר – שמן המאור והקטורת (ז, טז); נדב ואביהוא – אש זרה (ג, ד); איתמר – השגחה על גרשון ומררי (ד, כח; לג); משה – שמע את הקול (ז, פט); הנזיר – תער לא יעבור על ראשו (ו, ה).

מחוון: 2 נק' לכל קו נכון.

3. סדר את האירועים לפי סדר הפרקים בחומש: כתוב 1 ליד הראשון ועד 6 ליד האחרון. (12 נק')

המספר	האירוע
<u>5</u>	ברכת כהנים
<u>1</u>	המפקד של בני ישראל
<u>6</u>	קרבנות הנשיאים בחנוכת המזבח
<u>2</u>	סדר חניית הדגלים סביב המשכן
<u>3</u>	פדיון הבכורות העודפים בכסף
<u>4</u>	משא בני קהת, בני גרשון ובני מררי

מחוון: 2 נק' לכל מספר במקומו. הסדר: מפקד (א) ← דגלים (ב) ← פדיון הבכורות (ג) ← משא הלויים (ד) ← ברכת כהנים (ו) ← חנוכת המזבח (ז).

4. איתור בפסוק. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ט) וְלִבְנֵי קָהָת לֹא נָתַן כִּי־עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכֶתֶף יִשְׂאֹו:
(במדבר פרק ז', פסוק ט')

(א) העתק מן הפסוק את המילים המסבירות מדוע בני קהת לא קיבלו עגלות.

תשובה: "כִּי־עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בְּכֶתֶף יִשְׂאֹו"

(ב) מצא בחומש: באיזה פרק ובאיזה פסוק כתוב שבני קהת באים לשאת רק אחרי שאהרן ובניו כיסו את הקודש? פרק 1 פסוק טו.

מחוון: סעיף א – 6 נק'; סעיף ב – 3 נק' לפרק ו-3 נק' לפסוק.

5. רש"י מפרש. בפסוק כתוב: "וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶּׁה בַּיּוֹם דִּבֶּר ה' אֶת־מִשֶּׁה בְּהַר סִינַי", ומיד אחר כך מונה הכתוב רק את בני אהרן: נדב, אביהוא, אלעזר ואיתמר (ג, א-ב). קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֹן וּמִשֶּׁה - וְאֵינּוּ מְזָכִיר אֶלָּא בְּנֵי אֶהְרֹן; וְנִקְרְאוּ תּוֹלְדוֹת מִשֶּׁה, לְפִי שְׁלֵמֶדֶן תּוֹרָה. מְלַמֵּד שְׁכָל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מֵעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלּוּ יִלְדוּ.

(א) מה קשה לרש"י? כתוב "תולדות אהרן ומשה", אבל מונים רק את בני אהרן

(ב) לפי רש"י, מדוע נקראים בני אהרן "תולדות משה"? כי משה לימד אותם תורה

(ג) איזה כלל לומדים מכאן? כל המלמד את בן חברו תורה – כאילו ילדו

מחוון: סעיף א – 5 נק'; סעיף ב – 5 נק'; סעיף ג – 4 נק'.

6. השלם את ברכת כהנים בעזרת מחסן המילים (יש בו מילה אחת מיותרת). (10 נק')

מחסן מילים

שָׁלוֹם • וַיִּשְׁמְרָךְ • פָּנֶיךָ • וַיַּחֲנֶנֶךָ • אֱלֹהֶיךָ • שְׁמִי

יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרָךְ: יָאֵר ה' פָּנֶיךָ אֱלֹהֶיךָ וַיַּחֲנֶנֶךָ: יֵשָׁא ה' פָּנֶיךָ אֱלֹהֶיךָ וַיִּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם: (במדבר ו, כד-כו)

מחוון: 2 נק' לכל מילה במקומה. המילה המיותרת: שְׁמִי.

7. מספרים בחומש. מתח קו בין המספר לבין מה שהוא מונה. (10 נק')

מה הוא מונה?	המספר
● הבכורות שהיו יותר מהלויים	● 603,550
● הלויים מבן שלושים ועד בן חמישים	● 22,000
● כל פקודי בני ישראל מבן עשרים	● 273
● ימי חנוכת המזבח	● 8,580
● הלויים מבן חודש ומעלה	● 12

תשובה: 603,550 - כל פקודי בני ישראל (א, מו); 22,000 - הלויים מבן חודש (ג, לט); 273 - הבכורות העודפים (ג, מו); 8,580 - הלויים העובדים (ד, מח); 12 - ימי חנוכת המזבח (ז, יא; עח).

מחוון: 2 נק' לכל קו נכון.

8. נכון או לא נכון? אם המשפט אינו נכון - תקן אותו. (8 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
מותר לנזיר להיטמא לאביו ולאמו.	לא נכון	אסור לו להיטמא להם במותם (ו, ז)
מי שגזל ונשבע לשקר צריך להתוודות.	נכון	=
מחנה הלויים חנה סביב המשכן.	נכון	=
בני מררי קיבלו שתי עגלות.	לא נכון	בני מררי קיבלו ארבע עגלות (ז, ח)

מחוון: 2 נק' לכל משפט (במשפט שגוי: 1 נק' לסימון ו-1 נק' לתיקון).

9. שאלת חשיבה: בפרקים שלמדנו יש הרבה סדר - מפקד, מקום קבוע לכל שבט, תפקיד לכל משפחה

בלויים ויום לכל נשיא. (12 נק')

(א) כתוב שתי דוגמאות לסדר מן הפרקים, עם מראה מקום.

תשובה: למשל: "אִישׁ עַל־דָּגְלוֹ" – לכל שבט מקום (ב, ב); לכל משפחת לויים משא משלה (ד); "נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם" (ז, יא).

(ב) מדוע לדעתך חשוב כל כך הסדר במחנה שה' שוכן בתוכו?

תשובה: תשובה מנומקת, למשל: מקום שה' שוכן בו צריך להיות מכובד ומסודר; כשיש סדר – אין מריבות, וכל אחד יודע מה תפקידו.

מחוון: סעיף א – 3 נק' לכל דוגמה עם מראה מקום (6); סעיף ב – 6 נק'.

טבלת ניקוד ומיומנויות

שאלה	הנושא	המיומנות	נקודות
1	סמן את התשובה הנכונה	ידע (שאלות בחירה)	10
2	מי עשה? מתח קו בין הדמות לבין מה שעשתה	זיהוי דמויות ומעשיהן	12
3	סדר את האירועים לפי סדר הפרקים בחומש	רצף האירועים בחומש	12
4	איתור בפסוק	איתור בפסוק ובחומש	12
5	רש"י מפרש	פרשנות – רש"י	14
6	השלם את ברכת כהנים בעזרת מחסן המילים (יש בו מילה אחת מיותרת)	בקיאות בפסוקים	10
7	מספרים בחומש	מספרים וחשבון	10
8	נכון או לא נכון? אם המשפט אינו נכון – תקן אותו	הבנה ותיקון טעויות	8
9	שאלת חשיבה	חשיבה ונימוק	12
	סה"כ		100

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת בהעלותך

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) מה ציווה ה' את אהרן על נרות המנורה?

● שיאירו אל מול פני המנורה

○ שידליק אותם רק בשבת

○ שיעמיד אותם מחוץ לאוהל

(ב) מאיזה גיל עבדו הלויים באוהל מועד, לפי פרק ח?

○ מבן עשרים

● מבן עשרים וחמש

○ מבן חמישים

(ג) מי ביקשו לעשות פסח שני?

● אנשים שהיו טמאים לנפש אדם

○ הכהנים בני אהרן

○ הנשיאים

(ד) כמה חצוצרות ציווה ה' לעשות, וממה? ● שתיים, מכסף ○ שבע, מזהב ○ אחת, מנחושת

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: ח, ב; ח, כד; ט, ו-ז; י, ב.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(יז) ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכון שם הענן שם יחנו בני ישראל: (יח) על-פי ה' יסעו בני ישראל ועל-פי ה' יחנו כל-ימי אשר ישכון הענן על-המשכן יחנו:

(במדבר פרק ט', פסוקים י"ז-י"ח)

(א) העתק מפסוק יח את המילים המלמדות שבני ישראל נסעו וחנו רק לפי ציווי ה'.

תשובה: "על-פי ה' יסעו בני ישראל ועל-פי ה' יחנו"

(ב) מה עשו בני ישראל כשהענן עלה מעל האוהל? העתק מפסוק יז.

תשובה: "ואחרי כן יסעו בני ישראל"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. מי אמר? מתח קו בין הדברים לבין מי שאמר אותם. (12 נק')

הדברים	מי אמר?
"מִי יֵאָכְלֵנוּ בָּשָׂר"	● יהושע בן נון
"לֹא־אוֹכַל אֲנֹכִי לְבָדִי"	● משה, לה'
"אֲדֹנִי מֹשֶׁה כָּלֵאִם"	● העם - האספסוף ובני ישראל
"הִמְקַנָּא אֶתָּה לִי"	● משה, ליהושע

תשובה: "מִי יֵאָכְלֵנוּ בָּשָׂר" - העם (האספסוף ובני ישראל), יא, ד. "לֹא־אוֹכַל אֲנֹכִי לְבָדִי..." - משה, לה' (יא, יא-יד). "אֲדֹנִי מֹשֶׁה כָּלֵאִם" - יהושע בן נון (יא, כח). "הִמְקַנָּא אֶתָּה לִי" - משה, ליהושע (יא, כט).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

4. סדר את האירועים לפי סדרם בפרשה: כתוב 1 ליד הראשון ועד 5 ליד האחרון. (10 נק')

מספר	האירוע
<u>3</u>	משה עושה שתי חצוצרות כסף
<u>1</u>	הלויים מוקדשים לעבודה באוהל מועד
<u>5</u>	העם אינו נוסע עד שמרים נאספת אל המחנה
<u>2</u>	אנשים טמאים שואלים: "לָמָּה נִגָּרַע"
<u>4</u>	אש ה' בוערת בקצה המחנה - תבערה

מחוון: 2 נק' לכל מספר נכון. מקור: ח; ט, ז; י, ב; יא, א-ג; יב, טו.

5. רש"י מפרש. הפרשה פותחת: "בְּהֶעֱלֹתָ אֶת־הַנִּזֵּר אֶל־מֹל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ" (ח, ב), מיד אחרי קרבנות הנשיאים. קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

רש"י מפרש

בְּהֶעֱלֹתָ - לָמָּה נִסְמְכָה פְּרִשְׁת הַמִּזְבֵּחַ לְפָרֶשֶׁת הַנְּשִׂאִים? לְפִי שֶׁכְּשָׂרָא אַהֲרֹן חֲנֻכַּת הַנְּשִׂאִים, חֲלָשָׁה אֲזִי דַעְתּוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה עִמָּהֶם בְּחֻנְכָּה, לֹא הוּא וְלֹא שְׁבָטוֹ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: חֲזִיד! שֶׁלֹּד גְּדוּלָּה מִשְׁלָהֶם, שֶׁאַתָּה מְדַלֵּק וּמִיטִיב אֶת הַנִּזֵּר.

(א) מה קשה לרש"י? מדוע הפרשה על המנורה כתובה מיד אחרי קרבנות הנשיאים

(ב) מדוע חלשה דעתו של אהרן? כי הוא ושבטו לא השתתפו בחנוכת המזבח עם הנשיאים

(ג) במה ניחם ה' את אהרן? שחלקו גדול משלהם - הוא מדליק ומיטיב את הנרות

(ד) לפי רש"י, מה הקשר בין שתי הפרשות? אחרי חנוכת הנשיאים ה' נתן לאהרן את הדלקת המנורה, כדי שלא תחלש דעתו

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

6. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
בלילה נראה הענן על המשכן כמראה אש.	<u>נכון</u>	—
המן היה מר, ולכן העם ביקש בשר.	<u>לא נכון</u>	<u>טעם המן היה כטעם לשד השמן (יא, ח);</u> <u>העם התאוה לבשר</u>
ה' ציווה לאסוף שבעה איש מזקני ישראל.	<u>לא נכון</u>	<u>שבעים איש מזקני ישראל (יא, טז)</u>
משה שמח שאלדד ומידד מתנבאים.	<u>נכון</u>	—

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

7. משה עבד ה'. קרא את הפסוקים וענה. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ז) לא־כֹן עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: (ח) פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבֵּרְבוּ וּמִרְאֶה וְלֹא בְּחִידָת וּתְמַנְת ה' יָבִיט וּמַדּוּעַ לֹא יֵרָאֶתְס לְדַבֵּר בְּעֲבָדִי בְּמֹשֶׁה:
(במדבר פרק י"ב, פסוקים ז'-ח')

(א) במה שונה נבואת משה מנבואת שאר הנביאים? כתוב שני דברים מן הפסוקים.

תשובה: "פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבֵּרְבוּ"; "וּמִרְאֶה וְלֹא בְּחִידָת"; "וּתְמַנְת ה' יָבִיט"; "בְּכָל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (שניים מהם).

(ב) העתק מפרק יב, פסוק ג, את המילים המתארות את מידתו של משה. וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנּוּ מְאֹד

מחוון: סעיף א: 4 נק' לכל דבר (8). סעיף ב: 4 נק'.

8. שאלת חשיבה: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם" (יב, ג). (12 נק')

(א) כשדיברו על משה, הוא לא כעס ולא ענה. מה אפשר ללמוד מכך על מידת הענווה?

תשובה: למשל: עניו אינו מחפש כבוד ואינו נעלב מהר; הוא שותק ואינו משיב מלחמה; הוא סומך על ה'.

(ב) פרק יב מלמד כמה חמור לדבר על אדם אחר. כתוב דרך אחת שבה תוכל להיזהר מלשון הרע בכיתה.

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: לא לספר על חבר דברים שאינם טובים; להפסיק שיחה של לשון הרע; לדון את החבר לכף זכות.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 3 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת שלח

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

- (א) כמה אנשים שלח משה לתור את הארץ? ☐ עשרה ☒ שנים עשר ☐ שבעים
 (ב) כמה ימים תרו המרגלים את הארץ? ☐ שבעה ימים ☒ ארבעים יום ☐ שנה שלמה
 (ג) אילו פירות הביאו המרגלים מן הארץ?

☒ ענבים, רימונים ותאנים☐ תפוחים ואגסים☐ תמרים וזיתים

(ד) מה נגזר על דור המדבר בעקבות חטא המרגלים?

☒ להיות במדבר ארבעים שנה☐ לחזור למצרים☐ לצאת מחוץ למחנה שבעה ימים**מחוון:** 3 נק' לכל סעיף. מקור: יג, ב-טו; יג, כה; יג, כג; יד, לג-לד.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(כז) וַיִּסְפְּרוּ-לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאָנוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הוּא וְזֶה-פְרִיָּהּ: (כח) אָפֶס כִּי-עַז הָעֵם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וְגַם-יְלָדֵי הָעֵקֶן רָאִינוּ שָׁם:

(במדבר פרק י"ג, פסוקים כ"ז-כ"ח)

(א) העתק מפסוק כז את המילים שבהן שיבחו המרגלים את הארץ.

תשובה: "וְגַם זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הוּא"

(ב) העתק מפסוק כח את המילה שבה מתחילים המרגלים לדבר רעה, ואת המילים שאחריה עד המילה "בָּאָרֶץ".

תשובה: "אָפֶס כִּי-עַז הָעֵם הַיֹּשֵׁב בָּאָרֶץ"**מחוון:** 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. מי אמר? מתח קו בין הדברים לבין מי שאמר אותם. (12 נק')

הדברים	מי אמר?
● "עֲלֵה נַעֲלָה וְיִרְשָׁנוּ אֹתָהּ"	● העם, איש אל אחיו
● "וְנִהְיָ בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים"	● יהושע וכלב, לכל העדה
● "טֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד"	● כלב
● "נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֹבָה מִצְרַיִם"	● המרגלים שהוציאו דיבה

תשובה: "עֲלֵה נַעֲלָה..." - כלב (יג, ל). "וְנִהְיָ בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים" - המרגלים שהוציאו דיבה (יג, לב-לג).
 "טֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד" - יהושע וכלב (יד, ו-ז). "נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁוֹבָה מִצְרַיִם" - העם, איש אל אחיו (יד, ד).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

4. רש"י מפרש. יהושע וכלב אמרו לעם על יושבי הארץ: "כִּי לַחֲמֹנֵנוּ הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלִיָּהֶם" (יד, ט). קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

רש"י מפרש

סר צלם - מגננס וחוזקם; פשרים שבהם מתו, איוב, שהיה מגן עליהם. דבר אחר: צלו של המקום סר מעליהם.

(א) מה פירוש המילה "צלם" לפי רש"י? מגינים וחוזקם

(ב) לפי הפירוש הראשון - מי היה המגן של יושבי הארץ, ומה קרה לו? איוב, הכשר שבהם, שהיה מגן עליהם - הוא מת

(ג) מהו הפירוש השני ("דבר אחר")? צילו של המקום - ה' - סר מעליהם: ה' כבר אינו מגן עליהם

(ד) מה רצו יהושע וכלב ללמד את העם במילים "סר צלם מעליהם"? שאינן סיבה לפחד מיושבי הארץ - אין להם מגן, וה' עם ישראל

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

5. מצוות ציצית: השלם את הפסוק בעזרת מחסן המילים (יש בו מילה אחת מיותרת). (12 נק')

מחסן מילים

וְעִשְׂתֶּם • עֵינֵיכֶם • וְזָכַרְתֶּם • לְבַבְכֶם • וּשְׁמַרְתֶּם

וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת ה' וְעִשְׂתֶּם אֹתָם וְלֹא־תִתְּוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם (במדבר טו, לט)

מחוון: 3 נק' לכל מילה במקומה הנכון. המילה המיותרת: וּשְׁמַרְתֶּם.

6. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
משה קרא להושע בן נון "יהושע".	<u>נכון</u>	—
המרגלים אמרו שהערים בארץ קטנות ופתוחות.	<u>לא נכון</u>	הם אמרו: "וְהָעִירִים בְּצֻרֹת גְּדֹלֶת מְאֹד" (יג, כח)
יהושע וכלב קרעו את בגדיהם.	<u>נכון</u>	—
גם יהושע וכלב נענשו ולא נכנסו לארץ.	<u>לא נכון</u>	יהושע וכלב נכנסו לארץ – "כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יִפְנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון" (יד, ל)

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

7. מצוות בפרק טו. (10 נק')

- (א) מה מפרישים מן העיסה (הבצק), ולמי נותנים אותו? חלה – תרומה לה' (נותנים לכהן)
- (ב) לפי פסוק לט, לשם מה אנחנו לובשים ציצית? כדי לראות אותה ולזכור את כל מצוות ה' ולעשות אותן

מחוון: 5 נק' לכל סעיף. מקור: טו, יט–כא; טו, לט.

8. שאלת חשיבה: עשרת המרגלים ויהושע וכלב ראו את אותה הארץ – את הפירות הגדולים וגם את הערים הבצורות. (12 נק')

- (א) מה היה ההבדל בין הדרך שבה הסתכלו עשרת המרגלים לבין הדרך שבה הסתכלו יהושע וכלב?

תשובה: עשרת המרגלים ראו בעיקר את הקשיים ופחדו, ולא בטחו בה'. יהושע וכלב ראו את הטוב שבארץ ובטחו שה' יעזור – "יְהִי אֱתָנִי".

- (ב) תן דוגמה מחייך שבה אפשר להסתכל על אותו דבר "בעין טובה" או "בעין רעה".

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: מבחן קשה – אפשר לפחד ולוותר, ואפשר לראות בו הזדמנות ללמוד ולהצליח בעזרת ה'.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 3 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת קורח

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

- (א) מאיזה שבט היה קרח? ● שבט לוי ○ שבט ראובן ○ שבט יהודה ○
(ב) מה אמר משה לקרח ולעדתו להביא למחרת?

● מחתות, ובהן אש וקטורת

○ קרבן עולה

○ את מטותיהם

(ג) מה קרה לקרח ולכל אשר לו?

● האדמה פתחה את פיה ובלעה אותם

○ ירדה עליהם אש מן השמיים

○ הם יצאו מחוץ למחנה

(ד) מה נתן ה' ללוויים לנחלה, תמורת עבודתם באוהל מועד?

● את המעשר

○ שדות וכרמים

○ את הבכורות

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: טז, א; טז, ו-ז; טז, לב; יח, כא.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(כח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־ה' שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה כִּי־לֹא מִלְּבִי: (כט) אִם־כְּמוֹת כָּל־הָאָדָם יִמְתּוּן אֵלֶּה וּפְקֻדַּת כָּל־הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא ה' שְׁלַחְנִי: (ל) וְאִם־בְּרִיָּאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעֻתָם כִּי נֶאֱצַו הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־ה':
(במדבר פרק ט"ז, פסוקים כ"ח-ל')

(א) העתק מפסוק כח את המילים שבהן אומר משה שלא עשה דבר מדעתו.

תשובה: "כִּי־לֹא מִלְּבִי"

(ב) לפי פסוק ל, מה יקרה אם ה' יברא "בריאה" חדשה? העתק.

תשובה: "וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת - 7; העתקה חלקית שמראה הבנה - 4.

3. רש"י מפרש. הפרשה פותחת: "וַיִּקַּח קֹרַח בֶּן־יִצְחָר בֶּן־קִהָת בֶּן־לֵוִי" (טז, א). קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

וַיִּקַּח קֹרַח - לקח את עצמו לצד אחד, להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הפקדה.

- (א) מה קשה לרש"י במילה "וַיִּקַּח"? לא כתוב בפסוק מה לקח קרח
 (ב) לפי רש"י, את מי לקח קרח? את עצמו - לצד אחד
 (ג) לשם מה עשה זאת קרח? כדי להיות נחלק (נפרד) מתוך העדה ולעורר מחלוקת על הכהונה

מחוון: סעיף א - 4 נק'; סעיף ב - 5 נק'; סעיף ג - 5 נק'.

4. המטה שפרח: ענה על השאלות בטבלה. (12 נק')

השאלה	התשובה	מראה מקום
כמה מטות הניחו לפני ה'?	<u>שנים עשר מטות - מטה לכל נשיא, ומטה אהרן בתוכם</u>	<u>יז, כא</u>
איפה הניח משה את המטות?	<u>לפני ה', באוהל העדות</u>	<u>יז, כב</u>
מה קרה למטה אהרן?	<u>פרח: הוציא פרח, הציץ ציץ וגמל שקדים</u>	<u>יז, כג</u>
מה ציווה ה' לעשות במטה אהרן אחר כך?	<u>להשיב אותו לפני העדות למשמרת - לאות</u>	<u>יז, כה</u>

מחוון: 3 נק' לכל שורה: 2 נק' על התשובה ונקודה על מראה המקום.

5. מי אמר? מתח קו בין הדברים לבין מי שאמר אותם. (12 נק')

הדברים	מי אמר?
"רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כָּלָם קֹדָשִׁים"	● משה
"בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־ה' שְׁלַחְנִי"	● ה', לאהרן
"לֹא־בִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה"	● קרח ועדתו
"אֲנִי חֹלֶקֶד וְנִחַלְתֶּךָ"	● דתן ואבירם

תשובה: "רַב־לָכֶם כִּי כָל־הָעֵדָה כָּלָם קֹדָשִׁים" - קרח ועדתו (טז, ג). "בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־ה' שְׁלַחְנִי" - משה (טז, כח). "לֹא־נַעֲלֶה" - דתן ואבירם (טז, יב). "אֲנִי חֹלֶקֶד וְנִחַלְתֶּךָ" - ה', לאהרן (יח, כ).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

6. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
דתן ואבירם היו משבט ראובן.	<u>נכון</u>	—
כששמע משה את דברי קרח – נפל על פניו.	<u>נכון</u>	—
משה אמר לעדת קרח להביא למחרת כבשים לקרבן.	<u>לא נכון</u>	<u>מחתות, ובהן אש וקטורת (טז, ו-ז)</u>
אהרן ובניו קיבלו נחלה בארץ כמו שאר השבטים.	<u>לא נכון</u>	<u>ה' אמר לאהרן: "בְּאַרְצָם לֹא תִנָּחַל" – ה' הוא חלקו ונחלתו (יח, כ)</u>

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

7. מתנות כהונה. (10 נק')

א) כתוב שתי מתנות שנתן ה' לכהנים. למשל: תרומות, ביכורים, בכור הבהמה הטהורה, פדיון בכור אדם (שתיים מהן)

ב) על הברית עם הכהנים כתוב "בְּרִית מֶלֶח עֹלָם". מה פירוש "בְּרִית מֶלֶח" לפי רש"י? ברית שאינה נפסדת לעולם – כמו המלח, שאינו מסריח לעולם

מחוון: 5 נק' לכל סעיף. מקור: יח, יב-טז; יח, יט.

8. שאלת חשיבה: רש"י אומר שדתן ואבירם הצטרפו למחלוקת של קרח כי חנו קרוב אליו: "אוי לְרָשָׁע וְאוי לְשֹׂכְנוֹ". (14 נק')

א) הסבר במילים שלך את המשפט "אוי לְרָשָׁע וְאוי לְשֹׂכְנוֹ".

תשובה: מי שגר או נמצא ליד אדם רע עלול ללמוד ממעשיו ולהיפגע יחד איתו – כמו דתן ואבירם שחנו ליד קרח והצטרפו למחלוקת.

ב) מה אפשר ללמוד מכך על בחירת חברים ועל ההתרחקות ממריבות?

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: לבחור חברים טובים שמשפיעים לטובה; לא להצטרף למריבה רק כי חברים רבים; לחפש שלום.

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 4 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת חוקת

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) איזו פרה ציווה ה' לקחת?

● פרה אדומה תמימה, שלא עלה עליה עול

○ פרה לבנה וקטנה

○ פרה שחורה וחזקה

(ב) מה ציווה ה' את משה לעשות כדי שיצאו מים?

● לדבר אל הסלע

○ להכות את הסלע

○ לחפור באר חדשה

(ג) כמה ימים בכו בני ישראל את אהרן? ○ שבעה ימים ● שלושים יום ○ ארבעים יום(ד) מה שלח ה' בעם כשהתלוננו על הלחם ועל המים? ● נחשים שרפים ○ ארבה ○ שלי**מחוון:** 3 נק' לכל סעיף. מקור: יט, ב; כ, ח; כ, כט; כא, ה-ו.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(ח) קח את־המטה וְהַקְהֵל אֶת־הָעֵדָה אֹתָהּ וְאַהֲרֹן אָחִיד וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן־הַסֵּלַע וְהִשְׁקִיתָ אֶת־הָעֵדָה וְאֶת־בְּעִירָם: (ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמֶּטֶה מִלִּפְנֵי ה' כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ: (י) וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת־הַקְהֵל אֶל־פְּנֵי הַסֵּלַע וַיֹּאמְרוּ לָהֶם שְׁמַעוּ־נָא הַמַּרְרִים הַמִּן־הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצֵא לָכֶם מַיִם: (יא) וַיִּרָם מֹשֶׁה אֶת־זֶדֶד וַיִּךְ אֶת־הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַּיִם וַיֵּצְאוּ מִיָּם רַבִּים וַתִּשֶׁת הָעֵדָה וּבְעִירָם: (במדבר פרק כ', פסוקים ח'-י"א)

(א) העתק מפסוק ח מה ציווה ה' לעשות אל הסלע.

תשובה: "וְדַבַּרְתֶּם אֶל־הַסֵּלַע לְעִינֵיהֶם"

(ב) העתק מפסוק יא מה עשה משה.

תשובה: "וַיִּךְ אֶת־הַסֵּלַע בְּמַטְהוֹ פַּעַמַּיִם"**מחוון:** 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. רש"י מפרש. ה' אמר למשה ולאהרן: "יען לא־הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל" (כ, יב). קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

רש"י מפרש

לְהַקְדִּישְׁנִי - שְׂאֵלוּ דְבַרְתֶּם אֶל הַסֵּלַע וְהוֹצִיא, הִיִּיתִי מְקַדֵּשׁ לְעֵינֵי הָעֵדָה, וְאֹמְרִים: מֶה סֵלַע זֶה, שְׂאֵינוּ מְדַבֵּר וְאֵינוּ שׁוֹמֵעַ, וְאֵינוּ צָרִיד לְפָרְנֶסָה, מְקַיֵּם דְּבִירוֹ שֶׁל מְקוֹם - קַל וָחֶמֶר אָנוּ.

(א) לפי רש"י, מה היה קורה אילו משה ואהרן היו מדברים אל הסלע? הסלע היה מוציא מים, וה' היה מתקדש לעיני העדה

(ב) כתוב שלושה דברים שרש"י אומר על הסלע: אינו מדבר, אינו שומע, ואינו צריך לפרנסה

(ג) מה היו בני ישראל לומדים מכך ("קל וחומר אנו")? אם סלע שאינו שומע מקיים את דבר ה' - קל וחומר שאנחנו צריכים לקיים את דבר ה'

מחוון: סעיף א - 5 נק'; סעיף ב - 5 נק' (2 נק' לשני דברים, 5 לשלושה); סעיף ג - 6 נק'.

4. מקומות בדרך: מתח קו בין המקום לבין מה שקרה בו. (12 נק')

מה קרה שם?	המקום
● מת אהרן הכהן, ואלעזר בנו לבש את בגדיו	● קִדְשׁ
● המלך סירב לתת לישראל לעבור בגבולו	● מִי מְרִיבָה
● מתה מרים ונקברה שם	● הַר הָהָר
● משה הכה את הסלע ויצאו מים רבים	● אֲדוֹם

תשובה: קדש - מתה מרים ונקברה שם (כ, א). מי מריבה - משה הכה את הסלע ויצאו מים (כ, יא-יג). הר ההר - מת אהרן, ואלעזר לבש את בגדיו (כ, כה-כח). אדום - המלך סירב לתת לישראל לעבור בגבולו (כ, יד-כא).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

5. נחש הנחשת. (12 נק')

(א) מה ביקש העם ממשה אחרי שאמרו "חָטְאנוּ"? שיתפלל אל ה' ויסיר מעליהם את הנחש

(ב) מה עשה משה? התפלל בעד העם

(ג) מה עשה משה לפי ציווי ה'? עשה נחש נחושת ושם אותו על הנס

(ד) מה קרה למי שהנחש נשך אותו והביט אל נחש הנחושת? חי - נרפא

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: כא, ז-ט.

6. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
מרים מתה ונקברה בקדש.	<u>נכון</u>	—
משה הכה את הסלע פעם אחת.	<u>לא נכון</u>	<u>משה הכה את הסלע פעמיים – "פעמים" (כ, יא)</u>
מלך אדום נתן לישראל לעבור בארצו.	<u>לא נכון</u>	<u>"וימאן אדום נתן את־ישראל עבר בגבולו" (כ, כא)</u>
אלעזר לבש את בגדי אהרן אביו.	<u>נכון</u>	—

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

7. סיחון ועוג. (10 נק')

(א) מה ביקשו בני ישראל מסיחון מלך האמורי? לעבור בארצו בדרך המלך – בלי לגעת בשדה ובכרם ובלי לשתות מי באר

(ב) מה אמר ה' למשה לפני המלחמה בעוג מלך הבשן? "אל־תירא אתו כי בידך נתתי אתו"

מחוון: 5 נק' לכל סעיף. מקור: כא, כא–כב; לא, לד.

8. שאלת חשיבה: על אהרן כתוב "ויבכו את־אֶהֱרֹן שְׁלֹשִׁים יוֹם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל" (כ, כט). רש"י מסביר: "לפי שֶׁהָיָה אֶהֱרֹן רוֹדֵף שְׁלוֹם וּמָטִיל אֶהֱבָה בֵּין בְּעָלֵי מְרִיבָה". (12 נק')

(א) מדוע בכו את אהרן "כל בית ישראל"?

תשובה: כי אהרן רדף שלום והשכין אהבה בין אנשים שרבו – כל אחד הרגיש שאהרן עזר לו, ולכן כולם בכו עליו.

(ב) כתוב מעשה אחד שבו תוכל להיות "רודף שלום" כמו אהרן.

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: לעזור לשני חברים שרבו להשלים; לוותר כדי שיהיה שלום; לדבר בנעימות.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 3 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת בלק

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) מדוע פחד בלק מישראל?

● הוא ראה את כל אשר עשה ישראל לאמורי

○ ישראל רצו לכבוש את ארץ מואב

○ בלעם אמר לו לפחד

(ב) מה אמר ה' לבלעם בלילה הראשון?

● "לא תלך עִמָּהֶם"

○ "קום לך אִתָּם"

○ "אֶרְהֶלֶי אֶת־הָעָם"

(ג) כמה פעמים הכה בלעם את האתון? ○ פעם אחת ● שלוש פעמים ○ שבע פעמים

(ד) מה עשה בלעם במקום לקלל את ישראל? ● בירך אותם ○ ברח לארצו ○ לא אמר דבר

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: כב, ב-ג; כב, יב; כב, כח; כד, י.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל־בָּלָעַם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת־הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא: (יג) וַיֵּקֶם בָּלָעַם בִּבְקָר וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרֵי בָלָק לָכוּ אֶל־אַרְצָכֶם כִּי מֵאֵן ה' לִתְתִּי לְהֵלֵךְ עִמָּכֶם: (במדבר פרק כ"ב, פסוקים י"ב-י"ג)

(א) העתק מפסוק יב את המילים המסבירות מדוע אסור לבלעם לקלל את העם.

תשובה: "כִּי בְרוּךְ הוּא"

(ב) העתק מפסוק יג מה אמר בלעם לשרי בלק.

תשובה: "לָכוּ אֶל־אַרְצָכֶם כִּי מֵאֵן ה' לִתְתִּי לְהֵלֵךְ עִמָּכֶם"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. רש"י מפרש. האתון אמרה לבלעם: "מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ כִּי הִכִּיתִנִּי זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים" (כב, כח). קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

זֶה שְׁלֹשׁ רַגְלִים - רָמְזָה לוֹ: אֶתֶּה מִבְּקֵשׁ לַעֲקֹר אֶמָּה הַחוֹגֶגֶת שְׁלֹשׁ רַגְלִים בַּשָּׁנָה.

- (א) מה קשה לרש"י? מדוע אמרה האתון "רגלים" ולא "פַּעַמִּים"
 (ב) מה רמזה האתון לבלעם? אתה רוצה לעקור (להשמיד) עם שחוגג שלוש רגלים בשנה
 (ג) כתוב את שמות שלושת הרגלים: פסח, שבועות וסוכות

מחוון: סעיף א - 5 נק'; סעיף ב - 5 נק'; סעיף ג - 4 נק'.

4. ברכות בלעם: מתח קו בין דברי בלעם לבין הפירוש המתאים. (12 נק')

דברי בלעם	הפירוש
"מָה אֶקֶב לֹא קִבֵּה אֵל"	● עם ישראל רב מאוד - אי אפשר לספור אותו
"הוֹ-עַם לְבַדָּד יִשְׁכֵּן"	● האוהלים של ישראל טובים וצנועים
"מִי מָנָה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב"	● בלעם אינו יכול לקלל את מי שה' לא קילל
"מִה־טֹבֹו אֶהְלִיךְ יַעֲקֹב"	● עם ישראל נבדל משאר העמים

תשובה: "מָה אֶקֶב לֹא קִבֵּה אֵל" - אינו יכול לקלל את מי שה' לא קילל (כג, ח). "הוֹ-עַם לְבַדָּד יִשְׁכֵּן" - עם ישראל נבדל משאר העמים (כג, ט). "מִי מָנָה עֶפְרַיִם יַעֲקֹב" - עם רב, אי אפשר לספור אותו (כג, י). "מִה־טֹבֹו אֶהְלִיךְ יַעֲקֹב" - האוהלים טובים וצנועים (כד, ה).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

5. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון - תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
בלק בן צפור היה מלך מואב.	<u>נכון</u>	<u>—</u>
בלעם אמר שילך לקלל אם בלק ייתן לו כסף וזהב.	<u>לא נכון</u>	<u>בלעם אמר: "לא אוכל לעבֹר אֶת־פִּי ה' - גַּם תַּמּוּרַת בַּיִת מִלֹּא כֶסֶף וְזָהָב (כב, יח)"</u>
בלעם ראה את מלאך ה' לפני האתון.	<u>לא נכון</u>	<u>הַאֲתוֹן רָאִתָּה אֶת הַמַּלְאָךְ רִאשׁוֹנָה; רַק אַחֲרַיִךְ גִּילָה ה' אֶת עֵינֵי בִלְעָם (כב, כג; לא)</u>
בלק כעס על בלעם כי בירך את ישראל.	<u>נכון</u>	<u>—</u>

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון - 3 נק' על הסימון.

6. רש"י מפרש: "מֵה־טָבוֹ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֶנְיֶךָ יִשְׂרָאֵל" (כד, ה). (12 נק')

רש"י מפרש

מֵה טָבוֹ אֱהָלֶיךָ - על שְׂרָאָה פְּתַחֲהֶם שְׁאִינָן מִכְּנֻנֵי זֶה מוֹלֵ זֶה.

(א) מה ראה בלעם באוהלי ישראל? שהפתחים של האוהלים אינם מכוונים זה מול זה

(ב) מדוע זה דבר טוב? כך אף אחד אינו מציץ אל האוהל של חברו - שומרים על צניעות ועל פרטיות

מחוון: 6 נק' לכל סעיף.

7. סדר את האירועים לפי סדרם בפרשה: כתוב 1 ליד הראשון ועד 5 ליד האחרון. (10 נק')

מספר	האירוע
<u>3</u>	האתון רואה את מלאך ה' עומד בדרך
<u>1</u>	בלק שולח מלאכים אל בלעם
<u>5</u>	בלעם אומר: "מֵה־טָבוֹ אֱהָלֶיךָ יַעֲקֹב"
<u>2</u>	ה' אומר לבלעם: "לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם"
<u>4</u>	בלעם אומר: "הֲנִי־עִם לְבָדָד יִשָּׁכֵן"

מחוון: 2 נק' לכל מספר נכון. מקור: כב, ה; כב, יב; כב, כג; כג, ט; כד, ה.

8. שאלת חשיבה: בלק הביא את בלעם כדי לקלל את ישראל, אבל בסוף יצאו מפיו ברכות. (14 נק')

(א) מה אפשר ללמוד מסיפור בלק ובלעם על השגחת ה' על עם ישראל?

תשובה: ה' שומר על עם ישראל גם כשהם אינם יודעים על הסכנה; אף אחד אינו יכול לקלל את מי שה' מברך - ה' הפך את הקללה לברכה.

(ב) בלעם שיבח את הצניעות של אוהלי ישראל. כתוב דרך אחת שבה תוכל לכבד את הפרטיות של אחרים - בבית או בכיתה.

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: לדפוק בדלת לפני שנכנסים; לא לקרוא מכתב או מחברת של חבר בלי רשות; לא לספר לאחרים דבר שראיתי בבית של חבר.

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: רעיון נכון - 4 נק', נימוק או דוגמה - 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת פנחס

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) מה נתן ה' לפנחס בשכר מעשהו?

● "בריתי שלום" וברית כהונת עולם

○ נחלה גדולה בארץ

○ מלכות על ישראל

(ב) מאיזה גיל נספרו בני ישראל במפקד השנה הארבעים?

● מבן עשרים שנה ומעלה

○ מבן חודש ומעלה

○ מבן שלושים ועד בן חמישים

(ג) מי נשארו בחיים מכל מי שנספרו במדבר סיני?

● כלב בן יפונה ויהושע בן נון

○ דתן ואבירם

○ אלדד ומידד

(ד) כמה כבשים הקריבו בכל יום בקרבן התמיד? ○ כבש אחד ● שני כבשים ○ שבעה כבשים

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: כה, יב-יג; כו, ב; כו, סד-סה; כח, ג.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(טו) וַיַּדְבֵּר מֹשֶׁה אֶל־ה' לֵאמֹר: (טז) וַיִּפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הַעֲדָה: (יז) אֲשֶׁר־יֵצֵא לַפְּגִיחָם וְאֲשֶׁר יָבֹא לַפְּגִיחָם וְאֲשֶׁר יוֹצִיֵאם וְאֲשֶׁר יָבִיֵאם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כָּצֹאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעָה:

(במדבר פרק כ"ז, פסוקים ט"ו-י"ז)

(א) העתק מפסוק טז את בקשת משה מה'.

תשובה: "יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הַעֲדָה"

(ב) העתק מפסוק יז את המילים המתארות מה יקרה לעם אם לא יהיה לו מנהיג.

תשובה: "וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כָּצֹאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעָה"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. רש"י מפרש. פרק כו פותח: "וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה", ומיד אחר כך ה' מצווה לספור את העם. קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

רש"י מפרש

וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה - מָשַׁל לְרוּעָה שֶׁנִּכְנְסוּ זְאֵבִים לְתוֹךְ עֵדְרוֹ וְהָרְגוּ בָהֶן, וְהוּא מוֹנֵה אוֹתָן לִידַע מִנֵּן הַנוֹתְרוֹת. דָּבָר אַחֵר: כְּשִׁיצְאוֹ מִמִּצְרַיִם וְנִמְסְרוּ לַמֶּשֶׁה, נִמְסְרוּ לוֹ בְּמִנְיָן; עֲכָשׁוּ כְּשֶׁקָּרַב לָמוֹת וּלְהַחֲזִיר צֹאנוֹ, מִחֲזִירָם בְּמִנְיָן.

- (א) מה קשה לרש"י? מדוע ה' ציווה לספור את העם דווקא אחרי המגפה
- (ב) הסבר את המשל הראשון: רועה שזאבים נכנסו לעדרו והרגו בו - הוא סופר את הצאן כדי לדעת כמה נשארו
- (ג) מהו ההסבר השני ("דבר אחר")? כשיצאו ממצרים נמסרו ישראל למשה במניין; עכשיו, כשמשה עומד למוות, הוא מחזיר אותם במניין
- (ד) מה לומדים משני ההסברים על היחס לעם ישראל? עם ישראל חביב ויקר - ה' ומשה דואגים לו כרועה לצאנו, וכל אחד חשוב

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

4. בנות צלפחד. קרא את הפסוקים וענה. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ד) לָמָּה יִגְרַע שֵׁם-אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶּן תִּנְהַלְנוּ אַחְזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ:
(ה) וַיִּקָּרַב מֹשֶׁה אֶת-מִשְׁפַּטָּן לִפְנֵי ה': (ו) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ז) כֹּן בָּנוֹת צִלְפָּחַד
דִּבַּרְתָּ נָתַן תִּתֵּן לָהֶם אַחְזָת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת-נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן:
(במדבר פרק כ"ז, פסוקים ד'-ז')

- (א) מה ביקשו בנות צלפחד? העתק מפסוק ד. תִּנְהַלְנוּ אַחְזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ
- (ב) מה עשה משה כששמע את בקשתן? הִקְרִיב אֶת מִשְׁפַּטָּן לִפְנֵי ה' - שאל את ה'
- (ג) מה ענה ה' למשה? "כֹּן בָּנוֹת צִלְפָּחַד דִּבַּרְתָּ" - לתת להן נחלה בתוך אחי אביהן

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

5. מינוי יהושע. ה' אמר למשה: "וְסִמַּכְתָּ אֶת-יָדְךָ עָלָיו" (כז, יח), ובפסוק כג כתוב: "וַיִּסְמַךְ אֶת-יָדָיו עָלָיו". קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

וַיִּסְמַךְ אֶת יָדָיו - בָּעֵין זָפָה, יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּצְטָנָה; שֶׁהִקְדוּשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ: "וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ"; וְהוּא עָשָׂה בְּשֵׁתֵי יָדָיו, וַעֲשָׂאָו כְּכֹלִי מְלָא וְגִדּוּשׁ, וּמִלְאָו חֲקָמְתוֹ בָּעֵין זָפָה.

- (א) מה ההבדל בין הציווי של ה' לבין מה שעשה משה? ה' אמר "ידך" - יד אחת; משה סמר את שתי ידין - "ידיו"

(ב) מה לומד מכך רש"י על משה? שסמך את יהושע בעין יפה - יותר ממה שנצטווה - ומילא אותו בחכמתו

(ג) כתוב דוגמה לעשיית דבר "בעין יפה" בחיים שלנו.

תשובה: למשל: לעזור לחבר בשמחה ובלב שלם, יותר ממה שביקש; לתת מתנה יפה ולא קטנה.

מחוון: סעיף א - 5 נק'; סעיף ב - 5 נק'; סעיף ג - 4 נק'.

6. קרבנות התמיד והמוספים: השלם את הטבלה (קרבן העולה בלבד). (12 נק')

הזמן	מה מקריבים?	מראה מקום
בכל יום - התמיד	<u>שני כבשים בני שנה - אחד בבוקר ואחד בין הערביים</u>	<u>כח, ג-ד</u>
בשבת	<u>עוד שני כבשים בני שנה</u>	<u>כח, ט</u>
בראש חודש	<u>שני פרים, איל אחד ושבעה כבשים בני שנה</u>	<u>כח, יא</u>

מחוון: 4 נק' לכל שורה: 3 נק' על הקרבן ונקודה על מראה המקום.

7. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון - תקן אותו. (8 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
פנחס היה נכדו של אהרן הכהן.	<u>נכון</u>	<u>=</u>
ה' ציווה לתת את נחלת צלפחד לאחיו.	<u>לא נכון</u>	<u>ה' ציווה לתת את הנחלה לבנותיו: "והעברת את נחלת אביהו להן" (כז, ז)</u>

מחוון: משפט נכון - 4 נק' על הסימון. משפט לא נכון - נקודה על הסימון ו-3 נק' על התיקון.

8. שאלת חשיבה: לפני מותו לא ביקש משה דבר לעצמו, אלא ביקש מה' מנהיג לעם. רש"י אומר: "להודיע שבחן של צדיקים: כְּשֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם, מִיָּחִים צָרְכָּן וְעוֹסְקִין בְּצָרְכֵי צְבוּר". (12 נק')

(א) מה לומדים מכך על משה רבנו?

תשובה: משה דאג לעם יותר מאשר לעצמו; גם ברגע קשה לו חשב על צורכי הציבור - מנהיג אמיתי.

(ב) לפי פסוקים יז-יח, כתוב שתי תכונות או תפקידים של מנהיג טוב.

תשובה: למשל: יוצא ובא לפני העם - הולך בראש (יז); מוציא ומביא אותם - דואג להם כרועה; "אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ" (יח).

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון - 3 נק', נימוק או ציטוט - 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת מטות

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

(א) אל מי דיבר משה תחילה את פרשת הנדירים?

● אל ראשי המטות

○ אל הכהנים

○ אל הזקנים בלבד

(ב) כמה אנשים יצאו מכל מטה למלחמת מדין? ○ מאה ● אלף ○ עשרת אלפים

(ג) מי יצא עם הצבא, וכלי הקודש והחצוצרות בידו?

● פנחס בן אלעזר הכהן

○ יהושע בן נון

○ כלב בן יפונה

(ד) מדוע ביקשו בני גד ובני ראובן לשבת בעבר הירדן?

● היה להם מקנה רב, והמקום היה מקום מקנה

○ הם פחדו מן המלחמה

○ משה ציווה עליהם

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: ל, ב; לא, ו; לא, ו; לב, א.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוק וענה. (12 נק')

נקרא בכתוב

(ג) אִישׁ כִּי־נָדַר נֶדֶר לַה' אֹהֶֽשֶׁבַע שְׁבַעַה לְאַסֹּר אֶסֶר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל־הַיָּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה:

(במדבר פרק ל', פסוק ג')

(א) העתק את המילים המלמדות שמי שנודר נדר חייב לקיים אותו.

תשובה: "לְאַסֹּר אֶסֶר עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל־הַיָּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"

(ב) רש"י מפרש: "לא יחל דברו" – כמו 'לא יחלל דברו', לא יעשה דבריו חליו". הסבר במילים שלך. לא

יזלזל בדיבור שלו – לא יעשה את דבריו כדבר שאין לו ערך; יקיים מה שאמר

מחוון: 6 נק' לכל סעיף. בסעיף א: העתקה מדויקת – 6; העתקה חלקית שמראה הבנה – 3.

3. הכשרת כלים: השלם את הטבלה לפי פרק לא, פסוקים כב-כג. (12 נק')

הכלי	מה עושים בו?	מדוע?
כלי מתכת שמשמשים בו על האש (כמו שיפוד)	<u>מעבירים אותו באש - מלבנים באש</u>	<u>"כֹּל־דָּבָר אֲשֶׁר־יֵבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ"</u>
כלי מתכת שמבשלים בו במים חמים	<u>מגעילים אותו במים רותחים</u>	<u>כדרך השימוש בו - הגעלתו (רש"י)</u>
כלי מתכת שלא משמשים בו באש	<u>מטבילים אותו במים</u>	<u>"וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יֵבֹא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמֵּיִם"</u>

מחוון: 4 נק' לכל שורה: 2 נק' על "מה עושים" ו-2 נק' על ההסבר.

4. בני גד ובני ראובן. קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

 נקרא בכתוב

(ה) וַיֹּאמְרוּ אֶם־מִצְאֵנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יִתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֶל־תַּעֲבָרֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן: **(ו)** וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבָנֵי־גָד וּלְבָנֵי רְאוּבֵן הָאֲחִיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה:

(במדבר פרק ל"ב, פסוקים ה'-ו')

(א) העתק מפסוק ה את בקשתם של בני גד ובני ראובן. יִתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לְאַחֲזָהּ אֶל־תַּעֲבָרֵנוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן

(ב) מה הייתה תשובתו הראשונה של משה? העתק מפסוק ו. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְבָנֵי־גָד וּלְבָנֵי רְאוּבֵן הָאֲחִיכֶם יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תֵּשְׁבוּ פֹה

מחוון: 7 נק' לכל סעיף.

5. רש"י מפרש. בני גד ובני ראובן אמרו: "גִּדְרֹת צֹאן נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹה וְעָרִים לְטַפְנוּ" (לב, טז). קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

 רש"י מפרש

נִבְנָה לְמִקְנֵנוּ פֹה - חֲסִים הָיוּ עַל מְמוֹנָם יוֹתֵר מִבְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, שֶׁהִקְדִּימוּ מִקְנֵיהֶם לְטַפָּם. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: לֹא כֵן! עֲשׂוּ הָעֵקֶר עֵקֶר, וְהַטָּפֹל - טָפַל; בָּנוּ לָכֶם תַּחֲלָה עָרִים לְטַפְכֶּם, וְאַחֵר כֵּן גִּדְרֹת לְצֹאנְכֶם.

(א) מה קשה לרש"י בדבריהם? הם הזכירו את המקנה לפני הילדים - "גִּדְרֹת צֹאן" לפני "עָרִים לְטַפְנוּ"

(ב) מה למד רש"י מכך על בני גד ובני ראובן? שחשו (דאגו) על ממונם יותר מאשר על בניהם ובנותיהם

(ג) כיצד תיקן אותם משה? העתק מפסוק כד. בְּנוּ־לָכֶם עָרִים לְטַפְכֶּם וְגִדְרֹת לְצֹאנְכֶם

ד) מה פירוש "עשו העקר עקר, והטפל – טפל"? לשים במקום הראשון את הדבר החשוב (הילדים), ורק אחריו את הפחות חשוב (הצאן)

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

6. ההבטחה של בני גד ובני ראובן: קרא את הפסוקים וענה. **(12 נק')**

נקרא בכתוב

(יז) ובִּאֲנַחְנוּ נַחֲלֵץ חֲשִׁים לַפָּנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם־הִבִּיאֲנָם אֶל־מְקוֹמָם וַיָּשֶׁב טַפָּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפָּנֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: **(יח)** לֹא נָשׁוּב אֶל־בְּתִינוּ עַד הַתְּנַחַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ:

(במדבר פרק ל"ב, פסוקים י"ז-י"ח)

א) מה הבטיחו לעשות לפני בני ישראל? לצאת חלוצים (חמושים) למלחמה בראש המחנה – "נחלץ חשים לפני בני ישראל"

ב) עד מתי לא ישובו אל בתיהם? העתק מפסוק יח. עד התנחל בני ישראל איש נחלתו

מחוון: 6 נק' לכל סעיף.

7. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. **(10 נק')**

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
משה הזכיר לבני גד ובני ראובן את מעשה המרגלים.	<u>נכון</u>	=
משה נתן את ארץ סיחון ועוג רק לבני גד.	<u>לא נכון</u>	<u>לבני גד, לבני ראובן ולחצי שבט מנשה (לב, לג)</u>

מחוון: משפט נכון – 5 נק' על הסימון. משפט לא נכון – 2 נק' על הסימון ו-3 נק' על התיקון.

8. שאלת חשיבה: משה אמר לבני גד ובני ראובן: "הֲאִיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם תָּשֻׁבוּ פֹה?" (לב, ו). **(12 נק')**

א) מה הפריע למשה בבקשה של בני גד ובני ראובן?

תשובה: שהם יישארו בשקט ובביטחון בעבר הירדן, ואחיהם ילכו לבד להילחם על הארץ; זה עלול גם להחליש את לב העם.

ב) "וְהָיִיתֶם נָקִים מִן ה' וּמִיִּשְׂרָאֵל" (לב, כב). מה אפשר ללמוד מכך על אחריות כלפי הכלל – בכיתה או בבית?

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: לא להשאיר לאחרים את העבודה הקשה; לעזור לפני שאני דואג לעצמי; לקיים הבטחה שנתתי לחברים.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 3 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן בפרשת מסעי

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה. (12 נק')

- (א) מאיזה מקום נסעו בני ישראל במסע הראשון? ☒ מרעמסס ☐ מסוכות ☐ ממדבר סיני
(ב) היכן חנו בני ישראל בסוף כל המסעות?

☒ בערבות מואב, על ירדן יריחו

☐ בהר סיני

☐ בקדש

(ג) כמה ערים נתנו ללוויים בסך הכול?

☐ שש ערים

☐ שתים עשרה ערים

☒ ארבעים ושמונה ערים

(ד) מי יכול לנוס אל עיר מקלט?

☒ מי שהרג נפש בשגגה

☐ כל מי שרוצה

☐ רק הכהנים והלוויים

מחוון: 3 נק' לכל סעיף. מקור: לג, ג; לג, מח-מט; לה, ז; לה, יא.

2. איתור בפסוק: קרא את הפסוקים וענה. (14 נק')

נקרא בכתוב

(ג) וַיֵּסְעוּ מֵרַעְמִסָּס בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּחֹמֶשֶׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן מִמִּדְבַּר הַפָּאָח
יָצְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָל־מִצְרִים: (ד) וּמִצְרִים מְקַבְּרִים אֶת אֲשֶׁר הָכָה ה' בָּהֶם
כָּל־בְּכוֹר וּבְאֻלְקֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים:
(במדבר פרק ל"ג, פסוקים ג'-ד')

(א) העתק מפסוק ג את המילים המתארות איך יצאו בני ישראל ממצרים.

תשובה: "בְּיַד רָמָה לְעֵינֵי כָל־מִצְרִים"

(ב) מה עשו המצרים כשבני ישראל יצאו? העתק מפסוק ד.

תשובה: "וּמִצְרִים מְקַבְּרִים אֶת אֲשֶׁר הָכָה ה' בָּהֶם כָּל־בְּכוֹר"

מחוון: 7 נק' לכל סעיף: העתקה מדויקת – 7; העתקה חלקית שמראה הבנה – 4.

3. רש"י מפרש. פרק לג פותח: "אלה מסעי בני ישראל", ואחר כך מונה את כל המסעות. קרא את דברי רש"י וענה. (16 נק')

רש"י מפרש

אלה מסעי - למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום; שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר, לא תאמר שהיו נעים ומטלטלים ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה. שהרי אין כאן אלא ארבעים ושנים מסעות.

(א) איזו שאלה שואל רש"י? למה נכתבו המסעות האלה בתורה.

(ב) לפי רש"י, מה רצתה התורה להודיע? את חסדיו של ה'.

(ג) מה "לא תאמר"? שבני ישראל נעו ונדדו ממסע למסע כל ארבעים שנה בלי מנוחה.

(ד) כמה מסעות היו, לפי רש"י? ארבעים ושניים.

מחוון: 4 נק' לכל סעיף.

4. המסע במדבר: סדר את המקומות לפי סדר המסעות. כתוב 1 ליד הראשון ועד 5 ליד האחרון. (10 נק')

מספר	המקום
<u>4</u>	ה'ר הקר - שם מת אהרן הכהן
<u>2</u>	סכת
<u>5</u>	ערבת מואב, על ירדן ירחו
<u>1</u>	רעמסס
<u>3</u>	מדבר סיני

מחוון: 2 נק' לכל מספר נכון. מקור: לג, ה; לג, טו; לג, לח; לג, מח.

5. ערי מקלט: ענה על השאלות בטבלה. (12 נק')

השאלה	התשובה	מראה מקום
כמה ערי מקלט היו?	<u>שש ערים</u>	<u>לה, יג</u>
היכן היו?	<u>שלוש בעבר הירדן ושלוש בארץ כנען</u>	<u>לה, יד</u>
מי נס אל עיר מקלט?	<u>רוצח שהרג נפש בשגגה - בלי כוונה</u>	<u>לה, יא</u>
עד מתי ישב שם?	<u>עד מות הכהן הגדול</u>	<u>לה, כה</u>

מחוון: 3 נק' לכל שורה: 2 נק' על התשובה ונקודה על מראה המקום.

6. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (12 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
משה כתב את מוצאי בני ישראל למסעיהם.	<u>נכון</u>	—
אהרן מת בשנה העשרים לצאת בני ישראל ממצרים.	<u>לא נכון</u>	<u>אהרן מת בשנת הארבעים לצאתם ממצרים (לג, לח)</u>
הלויים קיבלו נחלה כמו כל השבטים.	<u>לא נכון</u>	<u>הלויים קיבלו ערים לשבת ומגרש סביבן (לה, ב)</u>
בנות צלפחד נישאו לבני משפחת מטה אביהן.	<u>נכון</u>	—

מחוון: לכל משפט 3 נק': 1 נק' על סימון נכון, 2 נק' על תיקון נכון. במשפט נכון – 3 נק' על הסימון.

7. גבולות הארץ. (12 נק')

- (א) השלם את הפסוק: "וַיֵּרֶד הַגָּבֹל הַיֵּרֶדְנָה וְהָיוּ תוֹצְאֹתָיו יַם הַמֶּלַח" (לד, יב).
- (ב) על הפסוק "זאת הארץ אשר תפל לכם" (לד, ב) אומר רש"י: "לפי שהרבה מצוות נוהגות בארץ ואין נוהגות בחוצה לארץ, הצרה לכתב מצרני גבולי רוחותיה סביבי, לומר לה: מן הגבולים הללו ולפנים המצוות נוהגות." לפי רש"י, מדוע כתבה התורה את כל גבולות הארץ? כי הרבה מצוות נוהגות רק בארץ ישראל – כדי לדעת מאיפה ולפנים נוהגות המצוות

מחוון: סעיף א – 4 נק'; סעיף ב – 8 נק'.

8. שאלת חשיבה: רש"י מביא משל: "ורבי תנחומא דרש בו דרשה אחרת: משל למלך שהיה בנו חולה, והוליכו למקום רחוק לרפאתו. כיון שהיו חוזרין, התחיל אביו מונה כל המסעות. אמר לו: כן יושגנו, כן הוקרנו, כן חששנו את ראשך וכוליה." (12 נק')
- (א) מה הקשר בין המשל לבין רשימת המסעות בתורה?

תשובה: כמו האב שמזכיר לבנו את כל הדרך – כך ה' מזכיר לישראל את כל המקומות שעברו יחד במדבר, באהבה ובדאגה, כמו אב לבנו.

- (ב) למה כדאי לנו לזכור את "המסעות" של החיים שלנו – גם את הרגעים הקשים?

תשובה: תשובה אישית מנומקת, למשל: כדי לראות איך ה' עזר לנו; כדי להודות; כדי ללמוד מן הקשיים ולהתחזק.

מחוון: 6 נק' לכל סעיף: רעיון נכון – 3 נק', נימוק או דוגמה – 3 נק'.

חומש במדבר • כיתה ה' • מחוון ותשובות

מבחן מסכם – כל ספר במדבר

למורה

התשובות באדום, ובכל שאלה מחוון. בשאלות פתוחות – לקבל כל תשובה נכונה ומנומקת.

1. סמן את התשובה הנכונה (2 נק' לכל סעיף). (10 נק')

(א) מה עשו בני ישראל במדבר סיני, באחד לחודש השני?

● מפקד – ספרו את בני ישראל

○ הקימו את המשכן בפעם הראשונה

○ יצאו למלחמה

(ב) איזה מחנה נסע ראשון? ● מחנה יהודה ○ מחנה דן ○ מחנה ראובן

(ג) את מה הדליק אהרן "אֶל-מֹל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ"?

● את הנרות

○ את הקטורת

○ את המזבח

(ד) כמה שנים היו בני ישראל במדבר בעקבות חטא המרגלים?

○ שבע שנים

● ארבעים שנה

○ שנים עשר שנה

(ה) מי נבחר להנהיג את העם אחרי משה?

● יהושע בן-נון

○ אלעזר הכהן

○ כלב בן יפונה

2. מי עשה? מתח קו בין הדמות לבין מה שעשתה. (12 נק')

מה עשתה?
● קנא לה' וקיבל "בְּרִיתִי שְׁלוֹם"
● חלק על משה ועל אהרן
● הקריב ראשון בחנוכת המזבח
● היסה את העם ואמר: "עֲלֵה נִעְלָה"

הדמות
● נחשון בן עמינדב
● כלב בן יפונה
● קרח
● פנחס

תשובה: נחשון בן עמינדב – הקריב ראשון בחנוכת המזבח (ז, יב). כלב בן יפונה – "עֲלֵה נִעְלָה" (יג, ל). קרח – חלק על משה ועל אהרן (טז, א-ג). פנחס – "בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה, יא-יב).

מחוון: 3 נק' לכל קו נכון.

3. סדר את האירועים לפי סדרם בספר: כתוב 1 ליד הראשון ועד 6 ליד האחרון. (12 נק')

מספר	האירוע
<u>4</u>	מחלוקת קרח ועדתו
<u>1</u>	המפקד במדבר סיני
<u>6</u>	בלעם מברך: "מֵה־טֹבוֹ אֶהְיֶה"
<u>3</u>	המרגלים מוציאים דיבה על הארץ
<u>5</u>	משה מכה בסלע במי מריבה
<u>2</u>	הכהנים מברכים את העם בברכת כהנים

מחוון: 2 נק' לכל מספר נכון. מקור: א; ו; יג; טז; כ; כד.

4. איתור בחומש: השלם את הטבלה. באיזה פרק כתוב כל פסוק, ומי אמר אותו? (12 נק')

הפסוק	מי אמר?	פרק
"וַיְבָרֶכֶה ה' וַיִּשְׁמְרֵהוּ"	<u>הכהנים - אהרן ובניו</u>	<u>ו</u>
"טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד"	<u>יהושע וכלב</u>	<u>יד</u>
"מֵה־טֹבוֹ אֶהְיֶה יַעֲקֹב"	<u>בלעם</u>	<u>כד</u>
"בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־ה' שְׁלַחְנִי"	<u>משה</u>	<u>טז</u>

מחוון: 2 נק' על הדובר ונקודה על הפרק.

5. רש"י מפרש. ה' אמר למשה: "וְהָיָה כָּל־הַנָּשׂוּךְ וַרְאָה אֹתוֹ וְחָי" (כא, ח). קרא את דברי רש"י וענה. (14 נק')

רש"י מפרש

כל הנשׁוּךְ - וכי נחש ממית או מחיה? אלא, בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים, היו מתרפאים; ואם לאו, היו נמוקים.

(א) איזו שאלה שואל רש"י? וכי נחש יכול להמית או להחיות?

(ב) לפי רש"י, מתי היו בני ישראל מתרפאים? כשהיו מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את ליבם לאביהם שבשמים

(ג) מה אנחנו לומדים מכך? הרפואה באה מה' ולא מן הנחש; הנחש רק עזר להם לכוון את ליבם לה'

מחוון: סעיף א - 4 נק'; סעיף ב - 5 נק'; סעיף ג - 5 נק'.

6. מספרים בספר במדבר: מתח קו בין המספר לבין מה שהוא מונה. (10 נק')

מה הוא מונה?	המספר
● ערי הלויים, יחד עם ערי המקלט	● 603,550
● השנים שבהן היו בני ישראל במדבר	● 12
● כל פקודי בני ישראל במדבר סיני	● 40
● המרגלים – איש אחד מכל מטה	● 6
● ערי המקלט	● 48

תשובה: 603,550 – הפקודים במדבר סיני (א, מו); 12 – המרגלים (יג); 40 – השנים במדבר (יד, לד); 6 – ערי המקלט (לה, יג); 48 – ערי הלויים (לה, ז).

מחוון: 2 נק' לכל קו נכון.

7. נכון או לא נכון? סמן, ואם המשפט אינו נכון – תקן אותו. (10 נק')

המשפט	נכון / לא נכון	התיקון
הלויים נמנו מבן חודש ומעלה.	<u>נכון</u>	<u>—</u>
משה ואהרן הכניסו את העם לארץ.	<u>לא נכון</u>	<u>"לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ"</u> (כ, יב)

מחוון: משפט נכון – 5 נק' על הסימון. משפט לא נכון – 2 נק' על הסימון ו-3 נק' על התיקון.

8. השלם את הפסוקים בעזרת מחסן המילים (יש בו מילה אחת מיותרת). (8 נק')

מחסן מילים
יִחְנוּ • אֶהְיֶה • יִסְעוּ • מִשְׁכַּנְתֶּיךָ • בְּתִיךָ

א. על־פי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי ה' יִחְנוּ (במדבר ט, יח)

ב. מִה־טֹבוֹ אֶהְיֶה יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל (במדבר כד, ה)

מחוון: 2 נק' לכל מילה. המיותרת: בְּתִיךָ.

9. שאלת חשיבה: ספר במדבר מספר על מסע של ארבעים שנה – עם רגעים של אמונה ורגעים של טעויות. (12 נק')

(א) בחר מעשה אחד מן הספר שבו בני ישראל טעו. כתוב מה קרה, ומה אפשר ללמוד ממנו.

(ב) בחר דמות אחת מן הספר שראוי ללמוד ממנה, וכתוב מדוע.

תשובה: (6 נק' לכל סעיף: תיאור – 3, לקח או נימוק – 3.) א – למשל: המרגלים פחדו ולא בטחו בה' – לבטוח בה'; קרח – מחלוקת – להתרחק ממחלוקת. ב – למשל: משה – ענווה ודאגה לעם; אהרן – רודף שלום; כלב ויהושע – אמונה ואומץ.